

مرکز ملی باوردهای علمی و فناوری

سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتی‌رانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

سازمان بنادر و دریانوردی

ماهنامه امواج دانش

سال اول | شماره ۲ | اردیبهشت ۹۵

- ۳ * موج اول ~ سرمقاله
- ۵ * موج دوم ~ تازه ها:
معیار یادگیری و دانش در دنیای نوین چیست
- ۷ نظریه ها و مدل های مدیریت دانش
- ۱۴ * موج سوم ~ پرونده ویژه:
اقتصاد دانش بنیان راهکاری برای نیل به اقتصاد مقاومتی
- ۱۹ * موج چهارم ~ رویدادها
* موج پنجم ~ مقالات:
- ۲۴ بررسی اثرات ابعاد اقتصاد دانش بنیان بر رشد تولیدات در ایران
- ۲۵ بررسی اثر و رابطه بین اقتصاد دانش بنیان و بهره وری کل عوامل تولید
- ۲۶ بررسی نقش مولفه های اقتصاد دانش بنیان بر بهره وری کل عوامل تولید
- ۲۷ تسهیل گری اسلام در جهت تحقق اقتصاد دانش بنیان
- ۲۹ * موج ششم ~ دانش نما:
معرفی کتاب و سایتهای مرتبط
- ۳۰ مستند سازی تجارب و دانش نهفته دریانوردان
- ۳۱ واژگان دریانوردی

مركز پايان باارو دريانوردی

مركز بررسی باو مطالعات راهبردی

ماهنامه تخصصی الکترونیکی
مدیریت دانش
جامعه بندری و دریایی ایران

صاحب امتیاز:

سازمان بنادر و دریانوردی

مدیر مسئول:

مرکز مطالعات و بررسی های راهبردی

دبیر تحریریه:

محمد صادق بهرامی

هیأت تحریریه:

محمد علی حسن زاده، مهدی جانباز،
فتح الله خوشبختی، فرزانه سهرابی،
سعید دمیرچی، طلعت فروتن،
رویای امام، محمد حسین شوکت پور

طراحی و گرافیک:

محمد حسین شوکت پور

دبیرخانه: ۰۲۱-۸۴۹۳۲۷۳۸

ارائه نظرات: km@pmo.ir

تهران، ونک، ب حقانی، خ شهیدی،
پلاک ۱، سازمان بنادر و دریانوردی

« در راستای ترویج دانش تخصصی
حوزه‌های بندری و دریایی، این نشریه
آمادگی دارد تا نسبت به نشر دانش
اندوخته و مقالات پیشنهادی از
اشخاص در این حوزه اقدام نماید. »

۳	* موج اول ~ سرمقاله تحریریه ای به وسعت جامعه بندری و دریایی ایران
۵	* موج دوم ~ تازه ها: معیار یادگیری و دانش در دنیای نوین چیست
۷	نظریه ها و مدل های مدیریت دانش
۱۴	* موج سوم ~ پرونده ویژه: اقتصاد دانش بنیان راهکاری برای نیل به اقتصاد مقاومتی
۱۹	* موج چهارم ~ رویدادها
۲۴	* موج پنجم ~ مقالات: بررسی اثرات ابعاد اقتصاد دانش بنیان بر رشد تولیدات در ایران
۲۵	بررسی اثر و رابطه بین اقتصاد دانش بنیان و بهره وری کل عوامل تولید
۲۶	بررسی نقش مولفه های اقتصاد دانش بنیان بر بهره وری کل عوامل تولید
۲۷	تسهیل گری اسلام در جهت تحقق اقتصاد دانش بنیان
۲۹	* موج ششم ~ دانش نما: معرفی کتاب و سایتهای مرتبط
۳۰	مستند سازی تجارب و دانش نهفته دریانوردان
۳۱	واژگان دریانوردی

اقتصاد دانش بنیان،
یکی از زیربناهای تحقق سیاستها و اهداف کلی
اقتصاد مقاومتی است.

مدیریت دانش، در این راستا از الزامات اقتصاد
دانش بنیان بوده؛ و لذا مجله امواج دانش تلاش
دارد تا تبلور مدیریت دانش در صنعت حل و فصل
دریابی جمهوری اسلامی ایران باشد.

اقتصاد و معجزات اقدام اول

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ
وَمَا تَوْرًا جَزْ رَحْمَتِي لِرَأْسِي جَهَانِيَانِ نَفْرَسْتَادِيْمِ.
آیه ۱۰۷ سوره انبیاء

مبعث رحمة للعالمين بر همه مسلمين مبارکباد

من با هدف کمک به ترویج دانش تخصصی حوزه های بندری و دریایی، این نشریه آماده گردید تا نسبت به نشر دانش اندوخته اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در صنعت حمل و نقل دریایی اقدام نماید»

موج اول

سرمقاله

تحریره ای به وسعت جامعه بندری و دریایی ایران

از لحظه انتشار اولین شماره از نشریه الکترونیکی امواج دانش تاکنون دبیرخانه این ماهنامه شاهد استقبال قابل توجه و شایسته تقدیر مخاطبان و خوانندگان بوده است که این موضوع هر چند غیر قابل پیش بینی، اما حاکی از آمادگی آحاد مجموعه برای حرکت در مسیر مدیریت دانش سازمانی است. البته باید گفت هنوز تا نقطه مطلوب فاصله بسیار است، لیکن بازخوردها، آینده‌ای روشن و دست یافتنی در این امر را نوید می دهد. از سوی دیگر، در فرآیند مدیریت دانش براساس آخرین یافته‌های ملی و بین‌المللی تمایل به اشتراک و آشکارسازی دانش موجود نقش حائز اهمیت را ایفا می کند که این موضوع امروزه تحت قالب مفهوم "فرهنگ سازمانی" تبلور یافته و اساساً جان مایه هر اقدام دیگری در جوامع انسانی نیز هست. ماهنامه الکترونیکی امواج دانش با طرح شعار «تحریره ای به وسعت جامعه بندری و دریایی ایران» از صاحبان دانش و کلیه علاقه مندان برای همراهی در این مسیر دعوت به عمل آورده و قصد دارد تا به سهم خود در ایجاد، رشد و نهادینه سازی فرهنگ مدیریت دانش در بین اعضاء جامعه بزرگ بندری و دریایی ایران، هر چند اندک موثر باشد.

در این شماره متناسب با نامگذاری امسال «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» و با نظر به نقش و اهمیت مدیریت دانش در شکل‌گیری اقتصادی مقاوم و مبتنی بر دانش (دانش بنیان)، به بیان مطالبی پیرامون اقتصاد دانش بنیان و نقش آن در تحقق اقتصاد مقاومتی پرداخته شده و امید است مفید واقع گردد.

محمد صادق بهرامی

دبیر تحریره ماهنامه الکترونیکی امواج دانش

موج دوم

تازه ها

معیار یادگیری و دانش در دنیای نوین چیست

پرسش خوب یا پاسخ درست؟

هاوارد گاردنر استاد شناخت و آموزش در دانشگاه هاروارد معتقد است هوش یک کمیت واحد قابل اندازه‌گیری نیست، بلکه در برگیرنده ۸ توانایی است که حوزه‌هایی همچون زبان، منطق، جنبش و موسیقی را شامل می‌شود. دو دهه پیش که نظریه هوش‌های چندگانه مطرح شد، آثاری به همراه داشت که بسیار فراتر از محیط‌های دانشگاهی طنین‌انداز شد. صاحبان صنایع نیز مشتاقانه از نظریات گاردنر استقبال کردند.

آنان از مدت‌ها قبل متوجه شده بودند که داشتن بهره هوشی بالا ضرورتاً باعث نمی‌شود شخص کارمند مولد یا خلاق باشد. حالا پس از گذشت ۲۳ سال، وی نظریات علمی جدیدی مطرح کرده است. او در کتاب جدید خود با عنوان «پنج ذهن برای قرن بیست و یکم»، استدلال می‌کند قرن بیست و یکم به کسانی تعلق دارد که می‌توانند به شیوه‌ای خاص بیندیشند.

کسانی که نمی‌توانند توانایی‌های شناختی را پرورش دهند، با آینده‌ای تاریک روبه‌رو هستند که سرنوشتشان در دست نیروهایی خواهد بود که این مسائل را نمی‌توانند درک کنند. این قبیل افراد زیر بار اطلاعات غرق می‌شوند، نمی‌توانند در محیط کار موفق باشند و نمی‌توانند تصمیم‌های عاقلانه‌ای در امور شخصی و حرفه‌ای خود بگیرند.

• ذهن‌های پنج‌گانه

وی این گروه پنج‌گانه ذهن را به این شرح برمی‌شمارد:

- * ذهن منضبط که مسئولیت یادگیری موضوع‌های درسی از قبیل تاریخ، دانش و هنر و مهمتر از آن تسلط بر یک حرفه یا پیشه را برعهده دارد.
- * ذهن ترکیب‌کننده که می‌تواند از قطعات پراکنده اطلاعات، معنا استخراج کند (گاردنر این را یکی از صفات اصلی مدیران خوب می‌داند و بر اهمیت آن در عصر اینترنت پا می‌فشارد).
- * ذهن خلق‌کننده که می‌تواند سؤالات جدید بپرسد و پاسخ‌های خلاقانه پیدا کند.
- * ذهن احترام‌آمیز که فرهنگ‌های مختلف را درک می‌کند.
- * ذهن اخلاقی که انسان را قادر می‌کند در مقام شاغل و شهروند رفتار مسئولیت‌پذیرانه‌ای داشته باشد.

گاردنر می‌نویسد: «جهان فردا - با موتورهای جستجو، روبات‌ها و سایر وسایل کامپیوتری - نیازمند توانایی‌هایی خواهد بود که تا به حال اختیاری بوده است. باید برای مواجهه با این جهان، این توانایی‌ها را اکنون پرورش دهیم.»

به نظر می‌رسد دو نوع ذهن آخر - احترام‌آمیز و اخلاقی - اهمیت کمتری از سه نوع اول برای موفقیت دارد. اما گاردنر می‌گوید: این

گونه نیست. ذهنیت تنگ‌نظرانه‌ای که از تکامل به ما رسیده است که برای بقا در دهکده جهانی خوب نیست. در این دهکده، شهروندان، پول، اطلاعات و روندهای فرهنگی به سرعت از مرزها می‌گذرند.

نظریه گاردنر در جامعه تجاری سرزبان‌ها افتاده است. کتاب جدید را انتشارات دانشکده اقتصاد هاروارد منتشر کرده است و موضوع ذهن ترکیب‌کننده را نشریه هاروارد بیزنس ریویو یکی از «افکار پیش‌تازانه تجاری» سال ۲۰۰۷ لقب داده است.

گاردنر معتقد است سیاست‌های آموزشی امروزه که هنوز برای یادگیری طوطی‌وار ارزش قائل است، بچه‌ها را برای جهان دیروز آماده می‌کند.

وی به ضابط‌صوت‌های دیجیتال که به اندازه فندک است، اشاره می‌کند و می‌گوید: «چیزی به این کوچکی می‌تواند هر اطلاعاتی را که باید بدانید، درخود جا دهد. پس یادگیری این حقایق چقدر باعث اتلاف وقت می‌شود! در آینده کسانی از امتیاز برخوردار خواهند بود که کارهایی را می‌توانند انجام دهند که ماشین‌ها نمی‌توانند. از این‌رو، توانایی پرسیدن سؤالی خوب و نه گرفتن پاسخ درست از ماشین، این قدر اهمیت پیدا می‌کند.»

به هنگام نگارش پنج ذهن برای آینده، گاردنر ناچار شد با دسته‌های دیگر از باورهای متعارض روبه‌رو شود که نهایتاً وی را واداشت از برخی مفاهیم دیرینه دست بردارد.

وی می‌گوید: «ما در زمانه‌ای زندگی می‌کنیم که حتی ۲۰ سال پیش هم متصور نبود. می‌توانید چیزی سرافکنندگی آور راجع به خودتان در سایتی بنویسید. هیچ وقت نمی‌توانید آن را پاک کنید و همیشه شبخ آن، شما را دنبال خواهد کرد. ما گونه‌ای بودیم که طبق روند تکامل می‌توانستیم فقط ۱۵۰ نفر را بشناسیم.

اما حالا هر چه بگوییم، پیامدهای جهانی دارد. اختلاف‌های فرهنگی بسیار شدیدی وجود دارد که وقتی آدم‌ها با هم در تماس نباشند، اهمیتی ندارند. اما وقتی در تماس مدام باشند، این فکر که می‌توان دورشان مانع ایجاد کرد، ساده‌لوحانه است. دوست ندارم دنیا منفجر شود و به همین دلیل است که احترام و اخلاق حالا بسیار مهمتر هستند.»

گاردنر اعتقاد دارد کارهایی است که نباید انجام داد، چون هزینه آن بیش از فایده است، مانند بررسی تفاوت‌های نژادی در هوش. وی می‌افزاید: «این سؤال علمی جالبی است اما من با هیچ مشوقی دنبال آن نمی‌روم و دوست دارم که بقیه دانشمندان هم نروند، چون بهره دانستن آن به مراتب کمتر از زیان آن است.» کسانی که عمرشان را صرف این تحقیق می‌کنند، مانند کریستوفر براند (روانشناس انگلیسی که معتقد است هوش در نژادهای مختلف فرق می‌کند) اشتباه می‌کنند و ساده‌لوح هستند.

گسترش دسترسی به اطلاعات به این معناست که نیاز زیادی به ذهنی ترکیب‌کننده وجود دارد که بتواند حقیقت را از تخیل و مربوط را از بی‌ربط جدا کند. ذهن خلق‌کننده یک قدم جلوتر از روبات‌هاست و توانایی آن برای تفکر فراتر از قواعد این امکان را به صاحب خود می‌دهد که عقاید و دیدگاه‌های تازه‌ای مطرح کند. ذهن اخلاقی به شیوه‌ای انتزاعی‌تر کار می‌کند و در صدد آن است که چگونه به بهبود جامعه کمک کند.

در حالی که گاردنر در دسته‌بندی هوش ریزبین بود - چون هدف نظریه هوش چندگانه انتقال تصویر علمی کاملی از چگونگی کار مغز بود - ممکن است ۵ ذهن به ۶ یا بیشتر افزایش یابد. وی گفت: «ادعای جامعیت ندارم. علم سعی برای تشریح وضعیت چیزهاست.»

به اعتقاد گاردنر، شرکت‌ها نفع بیشتری از محیط‌های آموزشی در بکارگیری افراد آماده برای کار در قرن بیست و یکم دارند، یعنی کسانی که بتوانند کارهایی فراتر از مونتاز انجام دهند.

گردآوری: مهدی جانباز

وی می‌افزاید: «اخیراً به شوخی گفتم بالاخره هدف آموزش را کشف کردم. این هدف بهبود جایگاه شما در جدول‌های مقایسه بین‌المللی است. چه هدف احمقانه‌ای! آیا اهمیت دارد اگر ارقام ریاضی دو درجه بالا روند؟ آیا علت وجودی مدارس واقعاً همین است؟ ما به افرادی نیاز داریم که بپرسند هدف کلی آموزش چیست و چرا؟ احساس می‌کنم گذر سن - اگر نگوئیم چیزهای دیگر - این حق را به من داده است که از این پرسش بگذرم «چگونه نمره امتحانات را بالا ببریم؟» و در عوض بپرسم «باید چه چیزی را ارزیابی کنیم؟» همچنین باید بپرسیم آیا چیزهای بسیار مهمتری وجود ندارد که نمی‌توان سنجید.»

به نظر می‌رسد یافته‌های گاردنر بی نتیجه نبوده است. دانشگاه هاروارد در حال بازنگری در بخش اصلی و مشترک برنامه‌های درسی است که سابقه تدوین آن به دهه ۱۹۷۰ می‌رسد و دانشجویان همه ملزم به یادگیری آن بودند. این بازنگری ناشی از این تلقی بود که قدیمی‌ترین، ثروتمندترین و بانفوذترین دانشگاه آمریکا فارغ‌التحصیلان را به اندازه کافی برای زندگی در جامعه آماده نمی‌کند.

• مهارت به جای حافظه

الیسون سیمونز، سرپرست طرح بازنگری می‌گوید: نقطه تاکید آموزش باید تغییر کند و افزود: «سعی نمی‌کنیم بگوییم مرد یا زن تحصیلکرده این است که این موضوع یا آن را یاد بگیرد. آنچه می‌گوییم این است که شخص تحصیلکرده باید یک رشته توانایی‌های خاص داشته باشد، مانند توانایی‌های تفسیری، توانایی‌های حل مسئله، توانایی‌های اندیشه‌ورزی و توانایی‌های نقادی تا بتواند گلیم خود را از آب بیرون بکشد.»

این فلسفه شباهت زیادی با حرف گاردنر دارد، اینکه یادگرفتن مهارت‌ها و راه‌های تفکر بیش از یادگرفتن جدول تناوبی یا اسامی پادشاهان در تاریخ به نفع فرزندانمان است.

گاردنر اکنون ۶۳ ساله است و چهار فرزند دارد. با وجودی که کتاب اخیرش را یک کتاب اقتصادی قلمداد کرده‌اند، وی احترام محدودی برای بازار قائل است. به اعتقاد وی، نباید اجازه داد که ثروتمندان بزرگ پدید بیایند.

گاردنر خاطرنشان می‌کند بازار اساساً غیراخلاقی است و می‌تواند با به وجود آوردن بازندگان و برندگان بزرگ، باعث ناخرسندی شدید شود.

نظریه ها و مدل های مدیریت دانش

بررسی تاریخچه و سیر تکامل مدیریت دانش بیان گر طرح موضوعات بسیاری از مضامین و مؤلفه های تشکیل دهنده مدیریت دانش است. این مؤلفه ها در دو قالب عمومی طرح و صورت بندی می شوند که چارچوب های نظری و مدل های مدیریت دانش از آن جمله هستند. از این رو در این شماره، چارچوب های نظری و مدل های مدیریت دانش مورد بررسی عمومی قرار خواهند گرفت. در بسیاری از این مدل ها و چارچوب ها، ما شاهد طرح مقوله احصاء و شناخت دانش هستیم.

۱- نظریه های مدیریت دانش

پیتر دراگر (۱۹۹۳) معتقد است که ارزشمندترین منبع هر سازمان، دانش افراد (کارکنان) آن است. بنابراین به نظر می رسد که اهمیت افراد در سازمان ها به توان خلق، انتقال و به کارگیری دانش آن ها بستگی دارد و فقط از این طریق است که سازمان به ارزش افزوده سرمایه گذاری دراز مدت خود دست پیدا می کند.

دلیل اصلی بحث در مورد نظریه شرکت این است که آیا با وجود بازار و ارائه انواع خدمات، لازم است که سازمان ها، ساختار خود را هم چنان حفظ کرده و زیرساخت های مدیریت دانش کارکنان خود را فراهم کنند؟ چنین به نظر می رسد که خود نظریه شرکت نمی تواند پاسخ مناسبی برای پرسش فوق ارائه کند؛ مگر این که سازمان ها از دیدگاه منبع مدار^۱ و دانش مدار^۲ شرکت مورد توجه قرار گیرند.

در دیدگاه منبع مدار «شرکت» یا «سازمان» مجموعه ای است که بر منابع درون سازمانی برون سازمانی استوار است و در میان منابع سازمانی، دانش مهم ترین عامل رشد و بالندگی سازمان ها محسوب می شود. نظریه پردازان این دیدگاه معتقدند:

۱. قابلیت های سازمانی از طریق بازار قابل خرید نیست؛
۲. تکثیر قابلیت های سازمانی به راحتی امکان پذیر نیستند؛
۳. این قابلیت ها بسیار هدف مدارند؛
۴. قابلیت های سازمانی با گذشت زمان می توانند توان رقابتی پایدار در سازمان را افزایش دهند.

نظریه های مختلفی از سوی صاحب نظران در ارتباط با مدیریت دانش ارائه شده است. در ادامه بحث به معرفی چهار نظریه مدیریت دانش پرداخته می شود.

- نظریه دانش مدار «شرکت» به عنوان بحث زیربنایی و ابعاد دانش مداری آن مورد توجه قرار گرفته است.
- نظریه «تعدلات سه جزئی» یکی دیگر از نظریه هایی است که توجه به دانش در سازمان ها (به ویژه جلوگیری از گسترش حجم سازمان ها) را به خوبی توجیه می کند.
- نظریه «سازمان یادگیرنده» نظریه دیگری است که پیش زمینه مدیریت دانش محسوب می شود.
- نظریه «خلق و تبدیل دانش سازمانی» نیز به این دلیل که به صورت خاص فرایندهایی را در اختیار می گذارد بررسی می گردد.

۱-۱- نظریه شرکت

نظریه شرکت از نظریه هایی است که قابلیت های سازمانی را از هر نوع مورد توجه قرار می دهد. این نظریه در اواسط دهه ۱۹۸۰ توسط آنتوان آگوستین ارائه شد و آلفرد مارشال آن را تکمیل کرد. خلاصه این نظریه این است که مهم ترین هدف یک شرکت به حداکثر رساندن سود است و شرکت ها یا سازمان ها برای حداکثر سود، سعی می کنند از کلیه منابع خود، بیشترین استفاده را به عمل آورند، در یک تقسیم بندی ساده، منابع اصلی سازمان را افراد، فرایندها و فناوری ها تشکیل می دهند و هرگونه برنامه ریزی سازمانی بر مبنای این سه عنصر شکل می گیرد.

^۱. Resource based theory of the firm

^۲. Knowledge based theory of the firm

می کند. بنابراین اساساً یک توجیه اجتماعی برای وجود مجموعه های سازمانی وجود دارد.

نظریه شبکه^۴ یکی دیگر از دیدگاه های توجیه کننده نظریه دانش مدار شرکت است. طرفداران این دیدگاه معتقدند که وجود بازار و بخش خصوصی برای انجام کارها و تسریع روند خصوصی سازی سازمان ها همچنان با اقتدار وجود خواهند داشت؛ زیرا آنها می توانند سرمایه اجتماعی مجسم در روابط انسانی را در راستای خلق سرمایه معنوی و کمک به بالندگی مجموعه سازمانی سازمان دهند. ارتباط متقابل و هماهنگی، شاخصه اصلی سازمان هاست. به همین دلیل سازمان ها می توانند با گسترش روابط انسانی و تعاملات فردی، از به اشتراک گذاری دانش خود منتفع شوند. علاوه بر این سازمان ها، ساز و کارهای قانونی و زیرساخت های لازم برای تعاملات انسانی را فراهم می کنند که به توسعه سرمایه اجتماعی می انجامد. آنچه را که در مورد نظریه شرکت و جنبه های دانش مداری آن مطرح شد می توان در اندیشه گرانت (۱۹۹۶) به شرح زیر خلاصه کرد:

- سازمان ها دانش را برای تولید کالا و خدمات به کار می گیرند
- دانش مهم ترین منبع راهبردی سازمان تلقی می شود
- دانش توسط افراد تولید شده و صرفاً نزد آنها وجود دارد

۱-۲- نظریه تعادلات سه جزئی

نظریه تعادلات سه جزئی را می توان یک نظریه بنیادی برای شکل دهی آینده درازمدت سازمان ها برشمرد که با نگاهی دیگر بر اهمیت دانش در سازمان ها تأکید می کند. طبق این نظریه؛ حیات، اجتماع و فناوری سه مقوله ای هستند که از جرم، انرژی و اطلاعات تشکیل شده اند. تکامل این سه در میزان اطلاعاتی است که توانسته اند در طی زمان در خود ذخیره کنند. در تعادل سه جزئی، هر چه بر میزان اطلاعات افزوده شود از میزان جرم و انرژی آن کاسته خواهد شد. چنین سیستمی قادر خواهد بود از طریق فزونی اطلاعات و

از سوی دیگر، طرفداران دیدگاه دانش مدار شرکت معتقدند که دانش منبع اصلی تولید در شرکت هاست. دانش نه تنها به عنوان یک منبع، بلکه بهترین نوع دارایی سازمان است که به مدیریت و فراهم آوری زمینه ها و زیرساخت های لازم نیاز دارد. دیدگاه دانش مدار شرکت بر این اندیشه اولیه استوار است که وجه اصلی رقابت سازمان ها در نحوه خلق و انتقال کارآمد دانش در بستر سازمانی است. سازمان ها برای استفاده از دانش سازمانی خود به عنوان یک ابزار رقابتی و پیش برنده بایستی با روش های مختلف، آن را از حالت نهان به حالت آشکار در آورند و سپس بتوانند آن را در بین کارکنان سازمانی انتقال دهند. بیشتر نویسندگان معتقدند که کارکرد مجموعه های سازمانی این است که دانش انفرادی را ساماندهی کرده و به نحوی در داخل سازمان به جریان بیندازند تا باعث افزایش سودمندی سازمان شود. زیرا توانمندی های سازمانی به صورت کامل هیچگاه در بازار وجود نخواهد داشت. برخی نویسندگان از این فراتر رفته و معتقدند که سازمان ها نه تنها دانش انفرادی را ساماندهی می کنند بلکه دانش جدیدی به وجود می آورند که ذاتاً اجتماعی است و این نوع دانش را نمی توان به راحتی از بازار تهیه کرد. برخی از صاحب نظران نیز معتقدند که نخستین وظیفه سازمان، حفاظت از مالکیت معنوی است که به طور کامل توسط مقررات حقوقی محافظت نمی شود.

کوگات و زندر^۳ (۱۹۹۶) در دفاع از نظریه دانش مدار شرکت دلایلی ارائه کرده اند. شالوده بحث آن ها این است: اساساً وجود شرکت ها و مجموعه های سازمانی مبتنی بر این است که افراد برای مجامع کاری، هویت و اخلاق مشترک ناشی از آن ها اهمیت قائل می شوند. شرکت ها و مجموعه های سازمانی در عصر صنعتی و تخصصی تر شدن حرفه ها اجتماعی را به وجود می آورند که در آن ها گفتمان، هماهنگی یادگیری بر اساس هویت اجتماعی مشترک شکل می گیرد. نقش نمادین هویت، خلق و انتقال دانش را تسریع و کارآمدتر

4 . Network theory

3 . Kogut & Zander

پیتر سنگه به همراه همکاران خود در سال ۱۹۹۰ این تعریف را ارائه داد:

“یادگیری در یک سازمان آزمون مستمر تجربیات و تبدیل آن تجربیات به دانش دسترس پذیر برای کل افراد سازمان و هم چنین به شکل مفید برای اهداف اصلی سازمان است.”

۱-۴- نظریه تولید و تبدیل دانش سازمانی

نظریه تولید دانش سازمانی در سال ۱۹۹۴ توسط نوناکا مطرح شد و بر ماهیت فعال و ذهنی دانش اصلاح باورها و جلب مشارکت افراد تأکید دارد. این نظریه، کارکرد اصلی سازمان را در تقویت دانش تولید شده توسط افراد و متبلور ساختن آن به عنوان بخشی از شبکه دانشی سازمان می داند و در سال ۱۹۹۵ در مدل مشهور نوناکا و تاکه اوجی متجلی شد. اساس این مدل، دانش نهان و دانش آشکار و فرایندهای تبدیل آن هاست. برای تبدیل دو نوع دانش مذکور، چهار فرایند تبدیل وجود دارد که عبارتند از:

آشکارسازی^۷: تبدیل دانش نهان به آشکار در این مدل، آشکارسازی نام دارد. این فرایند از طریق تلاش افراد برای ارائه دانسته های خود در قالب سخنرانی های رسمی، آثار مکتوب و مستند و نظیر آن صورت می پذیرد. در این فرایند، ایده ها با کمک واژه ها و مفاهیم منتقل می شوند (نوناکا، ۱۹۹۴). ترکیب کردن / تبدیل کردن^۸: تبدیل دانش آشکار به دانش آشکار در این مدل، ترکیب یا تبدیل کردن نام دارد. در این فرایند، افراد با دریافت دانش آشکار (مانند یک گزارش) به یک ایده نو دست پیدا می کنند یا بر اساس آن عمل سودمندی را انجام می دهند. باید توجه داشت ویرایش یا پردازش دانش آشکار، آن را قابل استفاده و مفید می سازد (مثل اسنادی نظیر برنامه ها، گزارش ها و ...).

درونی سازی^۹: تبدیل دانش آشکار به دانش نهان در این مدل، درونی سازی نام دارد. دانش آشکار باید در کار و عمل مجسم شود. بنابراین فرایند درونی سازی دانش آشکار،

تبلور آن در جرم و انرژی، کالا و کار تولید کند و به مبارزه با فشار آنتروپی محیط اطراف خود بپردازد.

لازم به ذکر است آنچه که در نظریه تعادلات سه جزئی به عنوان اطلاعات، مطرح شده بایستی به مفهوم دانش در نظر گرفته شود. زیرا اطلاعات صرف نمی تواند عامل پیش برنده تلقی شود؛ زیرا در برخی موارد سر ریز اطلاعات و افزودنی آن مایه دردسر و اتلاف وقت افراد و سازمان ها نیز می گردد. در برنامه های کلان کشور نیز به دانش توجه شده است نه به اطلاعات.

۱-۳- نظریه سازمان یادگیرنده

این نظریه از نظریاتی است که لزوم جریان دانش در سازمان ها را توجیه می کند. دیوید گاروین^۵ در سال ۱۹۹۳ سازمان یادگیرنده را سازمانی تعریف کرد که مهارت تولید، گردآوری و انتقال دانش و هم چنین تغییر رفتار خود با توجه به دانش و اندیشه های جدید را داشته باشد.

مهمترین نکته این تعریف، تغییری است که حین انجام کار در رفتار سازمانی رخ می دهد. گاهی مواقع سازمان ها در تولید دانش و انتقال دانش موفق هستند اما در به کارگیری دانش در فعالیت های خود ناموفق عمل می کنند. یعنی، دانش به ندرت موجب تغییرات بنیانی می شود. پیش از دیوید گاروین، پیتر سنگه^۶ دارنده عنوان استراتژیست قرن بیستم در کتاب خود تحت عنوان “رکن پنجم”، سازمان یادگیرنده را چنین تعریف کرد: مکانی که در آنجا افراد به طور مستمر، قابلیت های خود را برای خلق نتایج دلخواه گسترش می دهند، الگوهای جدید و گسترش پذیر تفکر و اندیشه پرورش داده می شود، بالندگی گروهی در جریان است و افراد، مداوم در حال یادگیری “چگونه یادگرفتن” هستند. این تعریف، جامع و پیشبردی اما بسیار ایده آل و انتزاعی است و بیشتر جنبه فلسفی دارد. از آنجایی که یک استراتژیست آن را ارائه کرد می تواند به عنوان چشم انداز بلندمدت مورد استفاده قرار گیرد، اما راهکار عملی نمی دهد.

7. Externalization

8. Combination

9. Internalization

5. David Garvin

6. Peter Senge

- توزیع دانش جدید در بین افراد سازمان (انتقال دانش بین افراد سازمانی)

در نهایت پویایی این چرخه به تولید هر چه بیشتر دانش سازمانی می انجامد. این نظریه، وجود فرایندهای خاص سازمانی را توجیه می کند که سازمان بتواند دانش سازمانی خود را سامان دهند و به عنوان یک سرمایه سازمانی استفاده کنند.

همان طور که مشاهده می شود دانش طی یکسری فرایند و عملکرد در بین منابع انسانی و هم چنین در سطح کل سازمان در حرکت و جریان است و خلق، تبدیل و انتقال دانش نهان و آشکار منابع انسانی سازمان در این حرکت، صورت می گیرد. تشخیص و تعیین فرایندهای موجود و میزان تأثیر آن ها برای کنترل دانش در سطح سازمان از اهمیت خاصی برخوردار است (گوهری، ۱۳۸۸).

بنابراین لازم است سازمان ها قبل از هر گونه برنامه ریزی، از وضعیت دانش نهان و آشکار و هم چنین عملکرد فردی و سازمانی برای تحقق چهار فرایند مذکور آگاهی یابند. آگاهی از دانش موجود و نحوه تولید و تبدیل آن در سطح سازمان، کمک قابل توجهی به توسعه سازمان در سطوح گوناگون (منابع انسانی، فناوری اطلاعات، ارتباطات درون سازمانی و برون سازمانی و...) خواهد کرد.

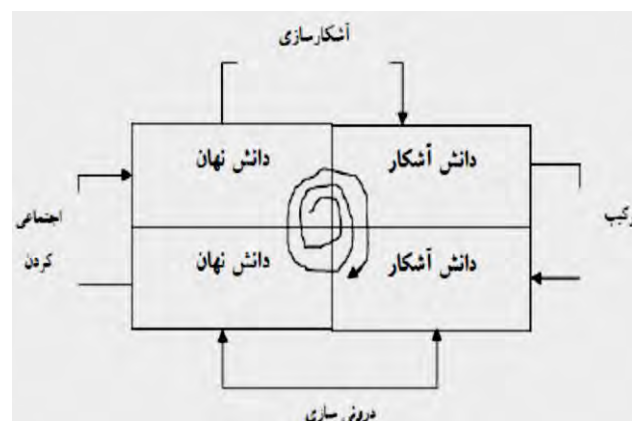
۲- مدل های مدیریت دانش (استراتژی ها)

از دیدگاه دانشی، دانش یک منبع کلیدی و حیاتی در سازمان می باشد که ادامه حیات سازمان بسته به میزان تولید، اشتراک و انتشار دانش می باشد. بسیاری از نویسندگان معتقد هستند که مدیریت دانش باید روی همه اجزای سازمان تأثیرگذار باشد. در ادبیات مدیریت دانش، دانش مانند سایر سطوح و مفاهیم مدیریتی با مفهوم استراتژی پیوند خورده است. سازمان ها با داشتن منابع فکری ممتاز می توانند دریابند که چگونه از منابع سنتی و قدیمی خود بهتر از رقبای استفاده کنند. حتی اگر آن منابع منحصر به فرد نباشند. براون بر این باور است که استراتژی دانش را می توان در دیدگاهی

مفاهیم یا روش های را درباره استراتژی، تاکتیک، نوآوری یا پیشرفت ارتقا می دهد.

نوناکا معتقد است این فرایند شامل: جستجو و به اشتراک گذاری ارزش ها و تفکرات جدید، به اشتراک گذاشتن و درک چشم اندازها و ارزش های مدیریت از طریق ارتباطات با همکاران در سازمان است.

اجتماعی کرد^{۱۰}: تبدیل دانش نهان به دانش آشکار در این مدل، اجتماعی کردن نام دارد که از طریق نشست ها یا بحث های گروهی بین افراد انجام می شود. کلید گردآوری دانش نهان، تجربه است.

شکل ۱: مدل حلزونی دانش نوناکا و تاکه اوچی (۱۹۹۵)

فرایند کسب دانش از طریق تعامل مستقیم و استفاده از تجربیات دیگران انجام می شود. در فرایندهای فوق، تبدیل دانش از نهان به آشکار و هم چنین از انفرادی به جمعی اتفاق می افتد که نهایتاً به خلق دانش خاص سازمانی می انجامد. چنانچه فرایندهای مذکور در سازمان موفقیت آمیز باشد، در همه سطوح سازمانی پنج پیامد مثبت خواهد داشت:

- به اشتراک گذاری دانش توسط گروهی از افراد
- تبدیل دانش نهان گروه ها به مفاهیم و نمودهای عینی
- ترکیب مفاهیم گروه ها با داده و دانش بیرونی موجود در سازمان
- تبیین و بسط مفاهیم به شکل ملموس تر

¹⁰. Socailization

سازی، ذخیره، اشتراک و به کار بستن آن می تواند مهم ترین قابلیت برای ایجاد مزیت رقابتی پایدار باشد. استراتژی دانش رویکرد اساسی و کلی یک سازمان را برای تنظیم قابلیت ها و منابع دانشی با نیازمندی های غیرمادی استراتژیک خود شرح می دهد. پژوهش گران و متخصصان مدیریت دانش سازمانی اظهار می کنند در عصر دانش، سازمان ها قادر به ادامه حیات خود نیستند مگر اینکه استراتژی مناسب برای اداره ها و اعمال قدرت دارایی هوشی خود انتخاب کنند. استراتژی مدیریت دانش بسیار متنوع است و تنوع آن اشاره به اقتضایی بودن آن ها می کند. در واقع بیان گر این موضوع است که موقعیت های مختلف به استراتژی های متفاوتی نیازمند هستند (اخوان، باقری، ۱۳۸۹). در جدول ۱ به استراتژی های مدیریت دانش از منظر اندیشمندان مختلف اشاره شده است.

کلی به صورت مجموعه باورها در مورد اینکه جستجوی دانش چگونه انجام شود، تعریف کرد. زاک (۱۹۹۹) استراتژی دانش را به صورت ایجاد توازن میان قابلیت ها و منابع دانش مورد نیاز برای تهیه محصولات و خدمات به روشی برتر از رقبا تعریف می کند. این تعریف به صورت مستقیم ویژگی های خاص سازمان های دانش محور را چنین تعریف می کند که آیا سازمان خالق دانش است یا استفاده کننده از آن و اینکه سازمان، دانش را درون یا بیرون از سازمان جستجو می کند. از منظر زاک استراتژی دانش به شکل خاص به استراتژی های کسب و کار یک سازمان اشاره دارد که منابع و قابلیت های دانشی سازمان را مورد نظر دارد. این استراتژی شامل شناسایی کمبودها و مزادها دانش می شود و سپس از طریق پیاده سازی استراتژی مدیریت دانش آن ها را مدیریت می کند تا عملکرد سازمان را ارتقاء دهد. گریکو (۱۹۹۹) معتقد است دانش می تواند به عنوان مهم ترین منبع استراتژیک در نظر گرفته شده و توانایی کسب، یکپارچه

جدول ۱- استراتژی های مدیریت دانش از منظر اندیشمندان

چرخه / مدل دانش	مدل مدیریت دانش
خلق/اخذ/گردآوری/تغییرشکل/انتشار/به کارگیری/شناسایی ارزش	ویگ ^{۱۱} (۱۹۹۳)
برونی سازی/ترکیب/درونی سازی/اجتماعی سازی	نوناکا و تاکوچی (۱۹۹۵)
اکتساب/پالایش/ذخیره/بازیابی/توزیع/بازنمایی	زاک ^{۱۲} (۱۹۹۶)
اکتساب/سازماندهی/ذخیره/دستیابی/بازیابی/توزیع/نگهداری/به کارگیری	نیکولز ^{۱۳} (۱۹۹۹)
اشتراک دانش/اشکار/اشتراک دانش ضمنی/تبدیل این دو به هم	استودن ^{۱۴} (۱۹۹۹)
اخذ/استفاده/یادگیری/کمک به توسعه/ارزیابی/ایجاد	بوکویتز و ویلیامز ^{۱۵} (۲۰۰۰)
خلق/کدگذاری/انتشار/بهره برداری و استفاده مجدد	آی بی ام (۲۰۰۰)
ایجاد دانش/انتقال دانش/محافظت دانش	بلوگود (۲۰۰۱)
جمع آوری/کمک به توسعه/سازمان دهی/ارائه/تعامل/پالایش	داکیولیز ^{۱۶} (۲۰۰۱)
شناسایی/ایجاد دانش/ارتباطات دانش/کاربرد دانش/ارزیابی دانش	هیتز متل، مونیخ (۲۰۰۶)
یادگیری/خلق/کدگذاری/توزیع/اشتراک/ارزیابی	اخگر (۲۰۰۸)

همانطور که در جدول بالا دیده می شود اندیشمندان مختلف در حوزه مدیریت دانش بر مبنای تحقیقات و تجربیات خود مراحل و بخش های مختلفی را به عنوان مدل یا چرخه مدیریت دانش ارائه کرده اند. هر کدام از مدل های ذکر شده محققین از یک نقطه نظر خاص به موضوع مدیریت دانش نگرسته اند و بر اساس آن ابعاد و مراحل مدل خود را ارائه کرده اند. در مطالعه مدل های مدیریت دانش باید به این نکته دقت شود که محققین گاهی از کلمات متفاوتی برای بیان یک فرایند یا فعالیت در چرخه مدیریت دانش استفاده کرده اند اما محدوده فرایندهای اصلی مدیریت دانش مشخص است و عناوین ذکر شده در مدل های مختلف نیز خارج از آن ها نیست. نکته دیگر اینکه مدل های ذکر شده از نظر سطح پوشش فرایندهای مدیریت دانش و میزان تأکید بر برخی از فرایندها با هم تفاوت دارند.

گردآوری: سعید دمیرچی

11. Wigg

12. Zack

13. Nickols

14. Snowden

15. Bukowitz and Williams

16. Doculabs

موج سوم

پرونده ویژه

اقتصاد دانش بنیان راهکاری برای نیل به اقتصاد مقاومتی

همانطور که بر همگان مبرهن است اقتصاد مقاومتی در تقابل با اقتصاد وابسته و مصرف کننده یک کشور قرار می گیرد. این نظام اقتصادی منفعل نیست و در مقابل اهداف اقتصادی سلطه، ایستادگی می نماید. برای دستیابی به این نظام اقتصادی باید هرچه بیشتر به سمت محدود کردن استفاده از منابع نفتی حرکت نمود. اقتصاد دانش بنیان یکی از راهکارهای موثر در نیل به اهداف اقتصاد مقاومتی می باشد. تمرکز بر دانش و مدیریت اثر بخش آن می تواند منجر به خلق ثروت در سطح ملی گردد. اقتصاد دانش بنیان نه تنها به عنوان یک نیاز اساسی برای کشورهای در حال توسعه نظیر ایران به شمار می آید بلکه اجتناب از حرکت به سمت همچنین اقتصادی، توان رقابتی را به شدت کاهش می دهد. اقتصاد مبتنی بر علم و دانش موجب رشد و توسعه پایدار جامعه و در نهایت تحقق اقتصاد مقاومتی می شود.

اقتصاد دانش بنیان

مولد ثروت محسوب می شود. نکته بسیار مهم که باید توجه ویژه‌ای به آن شود این است که افزایش دانش به خودی خود نمی تواند منجر به رشد و تبلور اقتصاد دانش بنیان شود، بلکه می بایست این منبع استراتژیک به صورت اثربخش مدیریت شود. از این روست که امروزه مفهومی تحت عنوان مدیریت دانش مطرح شده و در سطح دانشگاه‌ها و صنایع به شدت مورد استقبال قرار گرفته است. بر این اساس اکثر سازمان‌ها برای دانش محور شدن، استقرار نظام‌های مدیریت دانش را در اولویت قرار داده اند. اما برآستی مزایای مدیریت دانش برای سازمان‌ها چیست؟

• اولین مزیت، کاهش هزینه‌ها

در بسیاری از سازمان‌ها به خصوص سازمان‌های بزرگ دیده می شود که یک مشکل در جای جای سازمان به وجود می آید و تیم‌های کاری بدون آگاهی از وجود راه حل در حوزه‌ها و یا واحدهای دیگر، مجدداً به دنبال راه حل می گردند. به عبارت دیگر، آن‌ها نیز انرژی صرف کرده و مجدداً چرخ را ابداع می کنند. این کار باعث صرف هزینه زیادی در سازمان می شود. در واقع با مدیریت دانش می توانیم با کمترین هزینه، از دانشی که در حال حاضر در سازمان است، برای حل مسائل تکراری استفاده کنیم. از سوی دیگر مدیریت دانش باعث می شود تکرار اشتباه در سازمان کاهش یابد. به عنوان مثال وقتی فردی اشتباهی در ذوب ریزی انجام می دهد و این اشتباه باعث می شود که یک قالب گران قیمت ترک بخورد، با تسهیم آن با سایر همکارانش می تواند جلوی تکرار دوباره آن اشتباه را بگیرد. بنابراین مدیریت دانش با جلوگیری از اختراع مجدد چرخ، کاهش تکرار اشتباهات و درس‌گیری از موفقیت‌ها می تواند باعث کاهش هزینه‌های سازمان شود.

بسیاری از ما در دنیای اطراف خود شاهد تغییرات بسیاری هستیم. محیطی که سازمان‌ها در آن فعالیت می کنند بسیار پیچیده تر شده است. سازمان‌ها چه در بخش خصوصی و چه در بخش عمومی و دولتی به دنبال افزایش سطح عملکردی خود هستند. امروزه تکنولوژی‌ها به صورت روزانه در حال تکامل و تغییر هستند و حجم دانش موجود در دنیا، روز به روز در حال افزایش است. در گوشه و کنار دنیا شاهد سازمان‌هایی هستیم که بدون داشتن دارایی‌های فیزیکی قابل توجه مانند زمین، سرمایه، ساختمان و تجهیزات، پدید می آیند و به سرعت رشد می کنند و میلیاردها دلار ثروت خلق می کنند. در سال ۱۹۹۶ اولین هشدار رسمی در خصوص تغییرات قواعد کسب و کار توسط مجله بیزنس ویک^{۱۷} داده شد. آنچه مجله بیزنس ویک سعی بر گفتن آن داشت، شکل‌گیری مفهومی بود که امروزه آن را تحت عنوان "اقتصاد دانش بنیان" می شناسند. اقتصادی که قواعد بازی گذشته را برهم زده و بسیاری از سازمان‌هایی را که از این قواعد پیروی نمی کنند، گوشه گیر کرده است.

اقتصاد دانش بنیان، نظام اقتصادی است که در آن، تولید و کاربرد دانش منشا اصلی ایجاد ثروت محسوب می شود. کارایی این نظام اقتصادی مستلزم تعریف ساز و کارها و شناخت عوامل موثر بر تولید و بکارگیری دانش است که از ارتباط این عوامل با یکدیگر، زمینه افزایش عملکرد سایر بخش‌ها نیز فراهم می شود. عبارت بهتر اقتصاد دانش بنیان، اقتصادی است که در آن تولید، توزیع و استفاده از دانش به عنوان عامل اصلی رشد، ایجاد ثروت و اشتغال‌زایی محسوب می شود. در واقع در این اقتصاد، دانش موتور

¹⁷ Business Week

جدول ۱- گزارش مقایسه ای جایزه میک سال ۲۰۱۲

برندگان در MAKE در سطح ایران ۲۰۱۲	برندگان در MAKE در اروپا ۲۰۱۲	برندگان در MAKE در آسیا ۲۰۱۲	برندگان در MAKE در آمریکا ۲۰۱۲	
۳,۰۲	۸,۲۹	۸,۴۳	۸,۴۴	فرهنگ
۲,۸۶	۸,۰۸	۸,۲۵	۸,۲۳	رهبری
۲,۸۰	۸,۲۷	۸,۳۷	۸,۳۳	نوآوری
۱,۸۷	۸,۲۲	۸,۱۳	۸,۳۸	سرمایه های فکری
۲,۶۷	۸,۵۲	۸,۳۶	۸,۴۰	تسهیم دانش
۳,۱۲	۸,۲۲	۸,۲۹	۸,۰۱	یادگیری
۳,۱۲	۸,۱۲	۸,۱۰	۷,۹۶	دانش ذینفعان
۰,۹۶	۸,۳۵	۸,۱۰	۸,۳۳	ارزش

همانطور که در جدول فوق دیده می شود، تفاوت بهترین شرکت های ایرانی شرکت کننده در این جایزه و برندگان سطح قاره ای، بسیار زیاد است. این اختلاف به ویژه در معیار هشتم یعنی توان تولید ارزش از دارایی های دانشی به خوبی مشهود است. شاید بتوان با دقت شدن در این گزارش درک کرد که چرا یک شرکت بین المللی می تواند به اندازه درآمد یک کشور ثروت ایجاد کند، در حالیکه شرکت های ایرانی محدودی هستند که حتی توانسته اند وارد بازار رقابتی بین المللی شوند. این گزارش گواه آن است که گرچه ما از مفاهیمی نظیر سازمان دانش محور، بسیار استفاده می کنیم، اما هنوز موفق به ایجاد چنین سازمان هایی نشده ایم.

سازمان های ایرانی در راستای دانش محور شدن

خوشبختانه در ایران نیز به تازگی به اقتصاد دانش بنیان و سازمان های دانش محور توجه خوبی شده است. امروزه سازمان های بسیاری در ایران هستند که تلاش می کنند فرایندهای خود را به گونه ای بازنگری کنند تا بتوانند هر چه بیشتر به یک سازمان دانش محور تبدیل شوند.

در سال ۱۳۸۳ اولین پروژه های مطالعاتی در خصوص مدیریت دانش در سازمان ها تعریف شد. از آن زمان تاکنون سازمان های بسیاری به سمت مدیریت دانش روی آورده اند. به ویژه در صنایع دفاعی و صنعت برق فعالیت های خوبی صورت گرفته است.

سازمان مدیریت صنعتی گزارش جالبی را تحت عنوان "مدیریت دانش در ۱۰۰ شرکت برتر ایرانی" در سال ۱۳۹۱ منتشر نموده است. براساس این گزارش، دو نکته در خصوص سازمان های پیشرو کشور مورد توجه است. این دو نکته عبارتند از:

فرضیه جالب توجهی که از این نمودار می توان برداشت کرد، وجود رابطه بین خلق ثروت در سازمان ها و کسب و کارها و سطح دانش محور بودن آنهاست. این فرضیه با گزارش فورچون ۵۰۰۲۲ اثبات می رسد. فورچون ۵۰۰ هر ساله موظف است ۵۰۰ شرکت برتر در سراسر دنیا را شناسایی و معرفی نماید. براساس گزارش این مجله، سازمان های دانش محور، از جایگاه بالایی در درآمدزایی برخوردارند. بنابراین دانش، هم در سطح ملی و هم در سطح بنگاه های کسب و کاری، عامل خلق ثروت است.

سازمان های دانش محور در ایران

امروزه در رسانه ها و مجلات داخلی کشور، به تکرار واژه "سازمان های دانش محور" شنیده می شود اما سوال اینجاست که به واقع چقدر سازمان های ما دانش محور هستند. برای این منظور به سراغ یک ارزیابی بین المللی می رویم؛ ارزیابی سازمان های دانشی برتر. این ارزیابی که در قالب یک جایزه جهانی شکل گرفته است، از سال ۱۹۹۸ به صورت هر ساله با حضور سازمان هایی از سراسر دنیا برگزار می شود. این جایزه با همکاری موسسه تحقیقات مدیریت دانش و سرمایه های فکری Teelos و شبکه جهانی دانش^{۲۲} برگزار می شود. تقریباً می توان گفت که اکثر شرکت های برتر دنیا در این جایزه شرکت می کنند. لذا به واسطه این جایزه جهانی، فضایی به وجود آمده است تا سازمان ها بتوانند خود را با سایر شرکت های برتر دنیا مقایسه نمایند. این جایزه شامل هشت معیار اصلی است؛ فرهنگ دانش محور، رهبری، مدیریت نوآوری، مدیریت سرمایه های فکری، تسهیم دانش، یادگیری سازمانی، مدیریت دانش ذینفعان و در نهایت توان ارزش آفرینی از دارایی های دانشی. جایزه میک^{۲۴} در سه سطح ملی، قاره ای و جهانی برگزار می شود. در حال حاضر این جایزه در کشور ما نیز نمایندگی دارد. اما آنچه که در این مقاله مد نظر ماست، گزارشی است که این جایزه در خصوص شرکت های ایرانی در سال ۲۰۱۲ منتشر نموده است. این گزارش در جدول زیر آورده شده است.

²² Fortune 500

²³ KNOW Network

²⁴ MAKE

سازمان های دانشی، رقابت نزدیکتری بین سازمان های شرکت کننده در ارزیابی مشهود بوده است که نشان از حضور جدی تر سازمان های دانش محور دارد. همچنین نتایج ارزیابی های میک نشان داده است که سازمان های ایرانی که طی پنج سال اخیر به طور مستمر در میک حضور داشته اند، توانسته اند رشد قابل توجهی در وضعیت دانشی خود نشان دهند که کاملاً مشابه با روند سازمان هایی است که در سطح دنیا همه ساله در جایزه میک شرکت می کنند. در سال ۱۳۹۴ شرکت فولاد مبارکه اصفهان، عنوان شرکت دانشی برتر ایران را کسب کرد و به فینال جایزه مدیریت دانش محور آسیا در سال ۲۰۱۶ راه یافت. امید است که تمامی سازمان های ایرانی از سرمایه های دانشی خود به منظور درآمدزایی و ارتقاء عملکرد بهره ببرند.

۱. دانش برای ۸۰٪ از سازمان های برتر ایرانی به عنوان مهمترین منبع سازمانی محسوب می شود.

۲. ۸۷٪ از سازمان های برتر ایرانی مدیریت دانش را در اولویت های اصلی سازمانشان قرار داده اند.

بنابراین سازمان های ایرانی نیز، آرام آرام به اهمیت دانش پی برده و خود را با تغییرات عصر حاضر منطبق می سازند. از سوی دیگر بازتاب های صورت گرفته از برگزاری جایزه جهانی میک در سال گذشته در ایران مبنی بر حضور چشمگیر سازمان های دفاعی ایران در این جایزه بوده که نشان دهنده عزم جدی همه ارکان کشور برای حرکت هرچه سریعتر در مسیر ارتقای دانش محور سازمانی است. بر اساس سخنان رییس شورای عالی راهبردی جایزه جهانی میک ایران در اختتامیه پنجمین دوره جایزه جهانی

گردآوری: طلعت فروتن / کارشناس اداره سازه های دریایی، اداره کل مهندسی عمران

منابع

- ۱- "یک دانشکار باشید" یا شا جلیلی افشار، نشر طراحان هومن، ۱۳۹۳
- ۲- "مدیریت دانش در سازمان های دولتی" علیرضا اژدری، پایگاه مقالات علمی مدیریت، ۱۳۸۹
- ۳- "بررسی نقش اقتصاد دانش بنیان و بهره وری در اقتصاد مقاومتی" اسماعیل رمضانپور، زهرا ایاغ، مریم چهره، همایش ملی بررسی و تبیین اقتصاد مقاومتی، رشت، گیلان ۱۳۹۱

موج چهارم

رویدادها

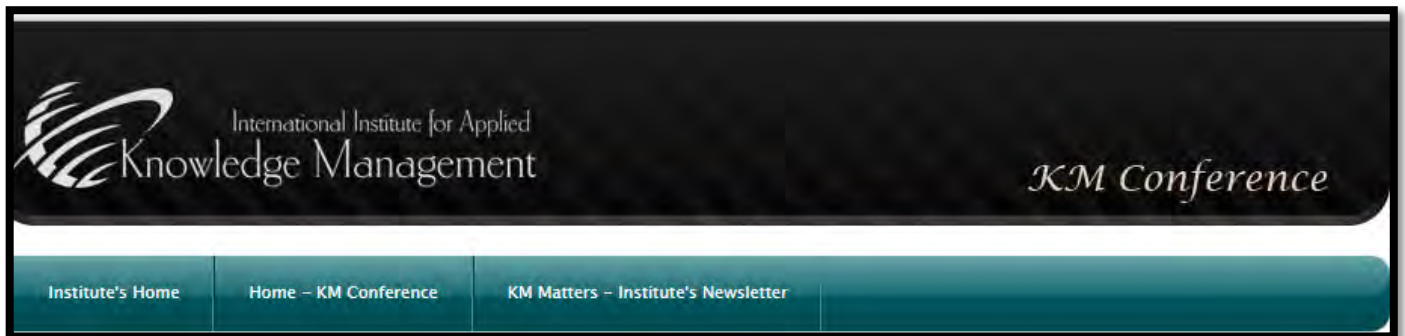
رویدادها و همایش های علمی

کنفرانس بین المللی مدیریت دانش، آموزش و فن آوری اطلاعات

۲ تا ۵ تیرماه ۱۳۹۵، لیسبون، پرتغال

Knowledge Management, Learning, Information Technology (KM Conference 2016)

22-25 June 2016, ISEG - University of Lisbon, Portugal

محورهای مورد بحث در کنفرانس:

- سیستم های تطبیقی
- معماری و طراحی سیستم های مدیریت دانش
- بیومتریک، بیو انفورماتیک و بهداشت و درمان
- نگرانی امنیت سایبری ، امنیت اطلاعات، اخلاق و حریم خصوصی
- یادگیری الکترونیکی ، آموزش تجربی
- ابعاد جهانی و بین فرهنگی از مدیریت دانش
- تعامل کامپیوتر انسان ، چند رسانه ای ، و تجسم دانش
- بشر ، فکری، اجتماعی و ساختاری سرمایه
- خدمات دانش و به اشتراک گذاری برنامه های کاربردی
- مدیریت دانش سیستم شروع ، پیاده سازی، و تداوم
- سازمان یادگیرنده و یادگیری سازمانی
- مدیریت آموزش عالی، آموزش و یادگیری مادام العمر
- جنبه های استراتژیک مدیریت دانش
- جامعه اطلاعاتی و شبکه های اجتماعی
- یکپارچه سازی دانش
- مدیریت دانش - تجزیه و تحلیل، اطلاعات و حل مسئله
- مدیریت دانش - نرم افزار ها و تکنولوژی آینده
- مدیریت دانش - پروژه و مدیریت ریسک
- مدیریت دانش - پارادایمهای مفهومی ، نظریه و توسعه سیستم
- دانش اکتساب، ایجاد، کشف ، و به اشتراک گذاری مکانیزم
- اقتصاد دانش، ارزیابی و یافتن منابع دانش

سخنرانان کلیدی:

- **Text Mining for Process Improvement**
 - Keynote: Jose Luis Guerrero Cusumano
- **Successes and Failures of Knowledge Management**
 - Keynote: Jay Liebowitz
- **Prosumption: Using Consumer Knowledge**
 - Keynote: Ewa Ziemba
- **Unlocking the True Value of Knowledge Management**
 - Keynote: Paul Corney
- **Putting the Action Back in Knowledge Management**
 -

فرصت ثبت نام: تا قبل از برگزاری همایش

محل برگزاری دانشگاه ISEG لیسبون – پرتغال

برای اطلاعات بیشتر به سایت <http://iiakm.org/conference> مراجعه گردد

هفدهمین کنفرانس مدیریت دانش اروپا

۱۱ و ۱۲ شهریورماه ۱۳۹۵، ایرلند شمالی

17th European Conference on Knowledge Management (ECKM201625)

1 – 2 September 2016, Ulster University, Northern Ireland, UK

محورهای مورد بحث در کنفرانس:

- اصول و مبانی مدیریت دانش
- مدیریت دانش در سازمان
- نوآوری دانش
- سرمایه فکری
- سیستم های مدیریت دانش
- مدیریت دانش در عمل
- به اشتراک گذاری دانش
- اقتصاد دانش
- دینامیک دانش

مهلت ارسال خلاصه مقاله: ۲۲ بهمن ۹۴ (۱۱ فوریه ۲۰۱۶)

مهلت ارسال کامل مقالات: ۲۰ خرداد ۹۵ (۹ جوئن ۲۰۱۶)

مهلت ثبت نام: تا ۷ مرداد ۹۵ (۲۸ جولای ۲۰۱۶)

محل برگزاری دانشگاه اولستر ایرلند شمالی – بلفاست

برای اطلاعات بیشتر به سایت <http://www.academic-conferences.org/conferences/eckm> مراجعه گردد

هشتمین کنفرانس بین المللی مدیریت دانش و تبادل اطلاعات

۱۹ تا ۲۱ آبان ۹۵، پورتو، پرتغال

8th International Conference on Knowledge management and Information Sharing
9-11 Nov.2016, Porto, Portugal (KMIS 2016)

محورهای مورد بحث در کنفرانس:

- بهترین شیوه و کار جوامع در مدیریت دانش
- اطلاعات و کسب و کار CRM
- مدیریت فرآیند کسب و کار
- ارتباطات، همکاری و به اشتراک گذاری اطلاعات
- کتابخانه های دیجیتال
- دولت الکترونیکی
- آموزش الکترونیکی
- سیستم های اطلاعات سازمانی
- تاثیر اندازه گیری مدیریت دانش
- امنیت اطلاعات
- تسهیل نوآوری
- سیستم های اطلاعات هوشمند
- استراتژی مدیریت دانش و پیاده سازی
- پروژه های مدیریت دانش
- سازمان یادگیرنده و یادگیری سازمانی
- فراداده و مدارک سازمان داده شده
- تجربیات سازمانی
- سازمان دهی سیستماتیک دانش
- مهندسی مورد نیاز
- شبکه های اجتماعی و بعد روانی
- مطالعات، متریک و سنجش و ارزیابی
- ابزار و فن آوری برای مدیریت دانش

محل برگزاری پورتو - پرتغال

برای اطلاعات بیشتر به سایت

مراجعه گردد <http://www.kmis.ic3k.org/Home.aspx>

فرصت ارسال مقاله: ۲۳ اردیبهشت ۹۵ (۱۲ می ۲۰۱۶)

اعلام مقالات انتخاب شده: ۱۵ شهریور ۹۵ (۵ سپتامبر ۲۰۱۶)

فرصت ثبت نام: ۲۹ شهریور ۹۵ (۱۹ سپتامبر ۲۰۱۶)

موج پي محم

مقالات

بررسی اثرات ابعاد اقتصاد دانش بنیان بر رشد تولیدات در ایران

مؤلف / مترجمان: نینا میرانی / سامان شیخ اسماعیلی / والا میرانی

موضوع: مدیریت دانش / اقتصاد دانش بنیان

سال انتشار (میلادی): ۲۰۱۴

منبع: فصلنامه مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنج

تهیه و تنظیم: پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی ایران

چکیده: در فضای رقابتی کنونی، رشد تولیدات و تثبیت نوسانات اقتصادی، از مهمترین اهداف اقتصاد کلان هر کشور می باشد. استفاده از شاخص های اقتصاد مبتنی بر دانش یا دانش بنیان به عنوان یکی از مهمترین ابزارهای مدیریت تقاضا می تواند در تحقق این مهم نقش موثری ایفا نماید. لذا بسته به ساختار، روابط و شرایط اقتصادی حاکم بر کشورها، نقش دانش و مدیریت دانش در تاثیرگذاری بر تولید مهم و قابل توجه بوده و نتایج مطالعات تجربی انجام شده موید این مطلب است. زیرا در نظریه های جدید رشد اقتصادی، دانش به عنوان نوعی متغیر برون زا (در اقتصاد) به شمار نمی رود، بلکه بخش اصلی و کلیدی نظام اقتصادی محسوب می شود. دانش به عنوان اصلی ترین نوع سرمایه تلقی می شود و رشد اقتصادی ریشه در انباشت دانش دارد، زیرا انباشت دانش منشا فناوری، نوآوری و کارآفرینی است. از این رو، با در نظر گرفتن شرایط اقتصاد ایران بررسی اثرات شاخص های اقتصاد دانش بنیان بر رشد تولیدات می تواند حائز اهمیت باشد. هدف اصلی این پژوهش بررسی چگونگی اثرگذاری ابعاد اقتصاد دانش بنیان بر رشد تولیدات در اقتصاد ایران در چارچوب مدل های متعارف رشد اقتصادی می باشد. به لحاظ روش شناسی در پژوهش حاضر با استفاده از داده های سری زمانی سالانه اقتصاد ایران در طول دوره زمانی ۱۳۵۳-۱۳۸۹ که از اطلاعات و داده های بانک مرکزی استخراج گردید، نقش شاخص های اقتصاد دانش بنیان شامل آموزش و منابع انسانی، زیر ساخت اطلاعات و ارتباطات، موجودی سرمایه و درجه باز بودن تجاری بر رشد تولیدات با بهره گیری از مدل های اقتصادسنجی هم انباشتگی مورد آزمون تجربی قرار گرفت. بر اساس یافته های پژوهش، روابط مفروض در فرضیه های پژوهش، شامل اثرات مثبت اقتصاد دانشی و ابعاد آن در رشد تولیدات داخلی با در نظر گرفتن متغیر مداخله گر تحریم های اقتصادی مورد پذیرش واقع شد.

http://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/2081393vmd02.pdf

ادامه مقاله در لینک زیر قابل دسترسی است:

بررسی اثر و رابطه بین اقتصاد دانش بنیان و بهره وری کل عوامل تولید، مطالعه موردی کشورهای توسعه یافته، نوظهور و در حال توسعه

مؤلف / مترجمان: فاطمه مهربانی / صغری قبادی / علی رضائیان

موضوع: مدیریت دانش / اقتصاد دانش بنیان

سال انتشار (میلادی): ۲۰۱۴

منبع: دو فصلنامه علمی-پژوهشی جستارهای اقتصادی ایران

تهیه و تنظیم: پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی ایران

چکیده: امروزه از بهره وری به عنوان موتور محرک رشد اقتصادی نام می برند، اما ارتقای بهره وری خود در گرو تقویت اقتصاد دانش بنیان است. این مقاله با به کارگیری روش اقتصادسنجی پانل دیتا در نمونه ایی متشکل از ایران و برخی کشورهای توسعه یافته، نوظهور و در حال توسعه در دوره زمانی ۱۹۹۵-۲۰۱۲ به دنبال مطالعه موارد ذیل است: بررسی و مقایسه وضعیت اقتصاد دانش بنیان در کشورهای منتخب، بررسی اثر اقتصاد دانش بنیان بر بهره وری کل عوامل تولید، بررسی رابطه علیت بین اقتصاد دانش بنیان و بهره وری کل عوامل تولید. نتایج نشان می دهد که اقتصاد دانش بنیان در ایران در مقایسه با کشورهای نمونه وضعیت مطلوبی ندارد. افزون بر این، رابطه مثبت و معناداری بین تقویت اقتصاد دانش بنیان و بهره وری کل عوامل تولید وجود دارد. از سوی دیگر بررسی رابطه علیت نشان از وجود یک رابطه علیت یک طرفه (از اقتصاد دانش بنیان به بهره وری) می باشد.

http://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/71313932106.pdf

ادامه مقاله در لینک زیر قابل دسترسی است:

بررسی نقش مولفه های اقتصاد دانش بنیان بر بهره وری کل عوامل تولید

مؤلف / مترجمان: عباسعلی ابونوری / مهدی حنطه / آریتا قربانی جاهد

موضوع: مدیریت دانش / اقتصاد دانش بنیان

سال انتشار (میلادی): ۲۰۱۴

منبع: پژوهشنامه ی اقتصاد کلان

تهیه و تنظیم: پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی ایران

چکیده: این پژوهش به بررسی میزان و چگونگی اثر مولفه های اقتصاد دانش بنیان بر بهره وری کل عوامل تولید در دوره زمانی ۲۰۰۶-۲۰۰۰ برای کشورهای ایران، هند، پاکستان، ترکیه و مصر با استفاده از شیوه اقتصاد سنجی **panel data** می پردازد. در این پژوهش متغیرهای هزینه های **R&D** به عنوان درصدی از **GDP**، پتنت و اختراعات ثبت شده، مقالات چاپ شده، کاربران اینترنت به عنوان مولفه های اقتصاد دانش محور مورد بررسی بودند. که نتایج حاصل از تخمین پژوهش نشان داد به ازای یک درصد افزایش در هر یک از متغیرهای بالا بهره وری کل عوامل به ترتیب به میزان ۰,۰۹، ۰,۰۲، ۰,۰۰۶، ۰,۰۰۲ افزایش می یابد. در این تحقیق متغیر هزینه های **R&D** با ضریب ۰,۰۹ بیش ترین تاثیر و تعداد کاربران اینترنت با ضریب ۰,۰۰۲ کم ترین تاثیر را بر بهره وری کل عوامل تولید دارند. هرچند به علت پایین بودن شاخص اقتصاد دانش در کشور های منتخب ضرایب متغیرها کوچک به دست آمد و نشان از تاثیر پایین آن ها بر بهره وری دارد، در کل می توان نتیجه گرفت که استفاده هر چه بیش تر از مولفه های اقتصاد دانش باعث رشد بیش تر بهره وری کل عوامل تولید و در نتیجه رشد اقتصادی بیش تر می شود.

http://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/40513921602.pdf

ادامه مقاله در لینک زیر قابل دسترسی است:

تسهیل گری اسلام در جهت تحقق اقتصاد دانش بنیان؛ نگرشی جدید به بستر نهادی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

مؤلف / مترجمان: امیرعلی سیف الدین / امیرحسین رهبر

موضوع: مدیریت دانش / اقتصاد دانش بنیان

سال انتشار(میلادی): ۲۰۱۳

منبع: فصلنامه علمی - پژوهشی سیاست علم و فناوری

تهیه و تنظیم: پایگاه اطلاعاتی علمی جهاد دانشگاهی ایران

چکیده: بر ساخته ای به نام اقتصاد دانش بنیان در دهه های اخیر در بین دولتمردان، کنشگران اقتصادی و دانشگاهیان علاقه مند به مباحث توسعه اقبال فراوانی را به خود معطوف کرده است و صرف نظر از برخی چالش های نظری، ریشه در درکی عمیق از اهمیت دانش در خلق ارزش اقتصادی دارد. این مقاله بر آن است تا با نگاهی نهادگرایانه به اقتصاد، به کندوکاو ظرفیت های دین مبین اسلام در جهت کارکردهای اساسی اقتصاد دانش بنیان (به خصوص در عرصه نهادهای غیر رسمی و فرهنگی) بپردازد. رویکرد این نوشتار، تطبیقی، تحلیلی و بدیهه گرایی است. در نهایت روشن گردید که اقتصاد اسلامی یک اقتصاد دوستدار دانش است و در این راستا تشویق ها و تجویزهای فراوانی دارد و به خصوص دریچه های گریزی از تنگناهای فرهنگی که مدیریت دانش و اقتصاد دانش بنیان با آن روبه روست ارائه می دهد. خوشبختانه با اتکا به ظرفیت های اسلام، می توان یک گام به پیش برداشت و ادعا کرد که بسط روحیه پرسشگری، تفکر و نقادی توسط اسلام می تواند در حرکت از جامعه اطلاعات بنیاد به جامعه دانش بنیاد (در معنای دقیق کلمه) که می توان آن را حکمت بنیان نیز نامید مفید است. لذا همانقدر که پرداختن به بانکداری بدون ربا و امثال ذلک در نیل به اقتصاد اسلامی (به عنوان یک فناوری نرم) مهم است، به همان اندازه نیز استفاده از ظرفیت های نهادی اسلام در دانش پایگی اقتصاد اهمیت دارد و می تواند در دنیای واقعی ارزش آفرین باشد.

http://www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/49613920405.pdf

ادامه مقاله در لینک زیر قابل دسترسی است:

موج ششم

دانش نما

معرفی کتاب و سایت

«مبانی سازمان، مدیریت دانش و اقتصاد مقاومتی»

نویسندگان: گروه نویسندگان

مجید عموزاده خلیلی، سید محسن آب برین، راضیه اسکندری و...

انتشارات: شاپرک سرخ

تعداد صفحات: ۱۹۰ صفحه

این کتاب حاوی ۴ فصل به شرح ذیل است:

فصل اول: سازمان

فصل دوم: سازمان مجازی، سازمان هزاره سوم

فصل سوم: زیرساخت های سازمان

فصل چهارم: اقتصاد مقاومتی

پایگاه اطلاع رسانی ابزارهای مدیریت دانش

www.knowledge-management-tools.net

حاوی هزاران مطلب در مورد مدیریت دانش اعم از

سازماندهی بر مبنای دانش، استراتژی های مدیریت دانش

پایگاه اطلاع رسانی جایزه ملی مدیریت دانش ایران

www.kmawardiran.com

پایگاه اطلاع رسانی جایزه ملی مدیریت دانش ایران حاوی مستندات

و سوابق دوره های برگزار شده، برگزیدگان و

گردآوری: محمدصادق بهرامی

مستند سازی تجارب و دانش نهفته دریانوردان

امروزه سرمایه واقعی سازمان‌ها «دانشی و هوشمندی» است و دیگر سازمان‌ها به انبوهی تولید و فزونی ذخایر مالی و فیزیکی خود نمی‌بالند بلکه بالندگی و پیشی گرفتن سازمان‌ها در عرصه رقابت در گرو سرمایه هوشمند و انسان‌های دانش‌آفرین است. تجربه های ارزشمند موجود نزد پیشکسوتان هر حوزه کاری، یکی از با اهمیت ترین ذخائر دانشی نهفته می باشد که در صورت ثبت و مستند سازی تجربه های عینی و عملی کارآزمودگان هر حوزه و انتقال این تجارب ارزشمند به روش های علمی به نسلهای جوان بعدی، نه تنها خطر از بین رفتن این تجارب کاهش خواهد یافت بلکه با انتشار و اطلاع رسانی علمی آن در خوشه‌های دانش ضمنی موجب هم افزایی علمی شده و در دسترس همگان خصوصا تازه کاران قرار می گیرد. شاید یکی از دلایل پیشرفت و توسعه یافتگی برخی از جوامع را نیز بتوان در حاکم شدن فرهنگ مستند سازی و ثبت و ضبط روزانه وقایع کاری دانست و شاید دفتر خاطرات نویسی را بتوان نمونه ای از مصادیق شخصی یا خانوادگی این فرهنگ تلقی نمود.

وجود احتمال خارج شدن برخی تجارب و وقایع دانشی از ذهن خبرگان با توجه به گذشت زمان و حبس اطلاعات دانشی ناشی از استراتژیک بودن آن در کنار میسر شدن امکان آشکار سازی و مستندسازی دانش و تجارب دریایی دریانوردان، فراهم سازی موجبات هم‌افزایی دانش کسب شده در استفاده از تجربیات امکان آموختن و همچنین کسب بازخورد از تجارب و پیشنهادات کسب شده از دریانوردان در چارچوب یادگیری عملی از طریق گردش اطلاعات ذخایر دانش ضمنی دریانوردی از موضوعات حائز اهمیت در ضرورت ثبت دانش کسب شده بوده فلذا در همین راستا پروژه "مستند سازی تجارب نهفته دریانوردان" از سوی مرکز مطالعات بررسی های راهبردی سازمان بنادر و دریانوردی به منظور نیل به اهداف عنوان شده فوق انجام گردید. حوزه این تحقیق، دریانوردان فعلی کشور شامل فرماندهان، افسران، کاپیتان‌ها و ناخداهای کشتی‌های تجاری و لنج‌داران شاغل در شرکت‌های کشتیرانی و دامنه آن در حوزه جغرافیایی شهرها و بنادر کشور بوده است که با تکیه بر حافظه فعالان دریانوردی از طریق مستند سازی و ثبت تجارب ذهنی دریانوردان و استفاده از دانش شفاهی آنان می‌باشد. در شماره های آتی نشریه امواج دانش بخش هایی از نتایج بدست آمده از این پژوهش متناسب با موضوعات، به‌مراه واژگان دریایی ثبت شده ارائه میگردد.

تامین مایحتاج سفرهای دریایی

مخازن آب آشامیدنی معمولا در بندر مبدا پر می شود و در صورت نیاز البته در بندر مقصد هم مخزن پر می شود. روز سفر یک نفر به بازار می رود و کلیه مایحتاج مصرفی را می خرد. در مورد آب و سوخت، بنادر محدودیت هائی برای دریافت آن در نظر گرفته اند که در بنادر مقصد یا در حین سفر با خرید سوخت بر طرف می شود ولی با توجه به اینکه ورودی سوخت به مخازن کشتی بعضا زیر محل قرارگیری کالا قرار می گیرد مشکلاتی را بوجود می آورد. در زمینه مسایل مربوط به تامین سوخت مورد نیاز کشتی و سایر مواد مصرفی موتور خانه نظیر روغن، در هنگام دریافت، بر اثر باز بودن Manhole تانکها پس از dry dock، ممکن است over flow رخ داده که طی آن سوخت داخل (passage way) و دریا وارد شده و موجب ایراد خسارات زیست محیطی و تاخیر در سفر می گردد. لازم است پیش از سفر و نیز در طول مسیر و در صورت نیاز به سوخت ابتدا کیفیت سوخت مورد بررسی دقیق قرارگیرد چرا که به دفعات به‌مراه سوخت، آب و مواد اضافی فروخته شده و مشکلات متعددی را برای کشتی ها فراهم آورده است. در مورد قطعات مصرفی نیز باید قبل از دریافت از کیفیت و عمر مفید آن اطمینان حاصل نمود. کیفیت و سرعت انجام خدمات جنبی سفر در بنادر بسیار حائز اهمیت بوده و بعنوان امور خدماتی درآمد مناسبی نیز دارد لکن در بنادر کشور بعضا بدلیل فقدان موارد گفته شده تمایل دریافت این خدمات از سوی کشتی های خارجی کم است.

واژگان دریایی (بخش ب)

- باد ازبب: بادی است که در مسیر رفتن لنجها به آفریقا از پشت می وزد و آنها را به طرف آفریقا می برد.
- باد سهیلی: بادی است که لنجها زمان بازگشت خود از آفریقا را با وزیدن آن تنظیم میکردند.
- بادگاه: بادی که از شمال می وزد.
- بارز: جدا کردن لنج از اسکله یا لنجی دیگر.
- باسکت: سبد، این واژه در صیادی کاربرد دارد و واحد شمارش و فروش ماهی و میگو است.
- بالا آوردن: اصطلاحی است که زمان از آب بیرون کشیدن لنج به کار می برند. این بیرون کشیدن به منظور تعمیر یا شست و شوی بدنه لنج است
- بتیل: بتیل، یک نوع کشتی پارویی صید مروارید بود که با نزدیک ۷۵ سرنشین به دریا می رفته است و همچنین نام یک قسم قایق، ماهیگیری نیز بوده است.
- برانده: نام دو بند از هفت بندی است که به دکل لنج بسته می شود.
- برد: پهلو یا بغل کشتی
- برمیل: ضربه گیری که روی «میل» در قسمت سینه لنج کار گذاشته می شود.
- بروش: از ابزار شست و شوی لنج است.
- بری: مقدار پولی که ناخدا و ملوانان در ازای یک سفر خارجی درخواست می کنند.
- بریج: طبقه دوم لنج در قسمت عقب لنج که اتاق ناخدا روی آن قرار دارد.
- بطانه: نام چوبهایی است که بهم بسته شده و با آن کف لنج را فرش می کنند.
- بلت: یا بلط نام عمق سنجی است که همراه کشتی به وزن در حدود ۲ یا ۴ کیلوگرم بوده و با ریسمانی که همراه بلت به دریا می رفت، عمق دریا را در می یافتند.
- بلم: قایق کوچک
- بنتوک: قلابی که به چوبی متصل می شود و اشیای افتاده در آب را به کمک آن از آب می گیرند.
- بندیره: بیرق یا پرچم لنج
- بوری: لوله ای که شافت موتور لنج از آن عبور می کند و به پروانه لنج متصل می شود.
- بوم: بزرگترین و پیشرفته ترین لنج و کشتی چوبی دست ساخت ساکنان جنوبی کشور و مناطق خلیج فارس با ظرفیت ۳۰۰ تن.
- بووس: نوعی گره زدن و بستن طناب.
- بویه: علامت و همچنین فانوس دریایی که راهنمای لنج ها هنگام نزدیک شدن به خشکی است.
- بیته: چوب و طناب یا هر چیز روی اسکله که طناب لنج را به آن می بندند.
- بیدک: بادنما
- بیس: اولین چوبی که برای ساختن لنج به کار برده میشود و در حکم شاسی لنج است.
- بیوار: دو گیره در «سینه» در طرفین لنج که دکل را نگاه می دارد
- بی وارد: نام دو بند از هفت بندی که سر دکل لنج را به آن می بستند.

سازمان بنادر و دریانوردی

Succeed in the knowledge economy is one of the bases of the implementation of policies and resistive economic goals. In this regard, knowledge management was the founder of the requirements of the knowledge economy. And therefor journal of knowledge waves efforts the reflection of the knowledge management in maritime transport industry of the islamic republic of Iran.

1st year | Volume 2 | May. 2016